

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

5

SEPTEMBER – OCTOBER 2021

ALMATY, NAS RK

NAS RK is pleased to announce that Bulletin of NAS RK scientific journal has been accepted for indexing in the Emerging Sources Citation Index, a new edition of Web of Science. Content in this index is under consideration by Clarivate Analytics to be accepted in the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index, and the Arts & Humanities Citation Index. The quality and depth of content Web of Science offers to researchers, authors, publishers, and institutions sets it apart from other research databases. The inclusion of Bulletin of NAS RK in the Emerging Sources Citation Index demonstrates our dedication to providing the most relevant and influential multidiscipline content to our community.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы «ҚР ҰҒА Хабаршысы» ғылыми журналының Web of Science-тің жаңаланған нұсқасы Emerging Sources Citation Index-те индекстелуге қабылданғанын хабарлайды. Бұл индекстелу барысында Clarivate Analytics компаниясы журналды одан әрі the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index және the Arts & Humanities Citation Index-ке қабылдау мәселесін қарастыруда. Web of Science зерттеушілер, авторлар, баспашылар мен мекемелерге контент тереңдігі мен сапасын ұсынады. ҚР ҰҒА Хабаршысының Emerging Sources Citation Index-ке енуі біздің қоғамдастық үшін ең өзекті және беделді мультидисциплинарлы контентке адалдығымызды білдіреді.

НАН РК сообщает, что научный журнал «Вестник НАН РК» был принят для индексирования в Emerging Sources CitationIndex, обновленной версии Web of Science. Содержание в этом индексировании находится в стадии рассмотрения компанией Clarivate Analytics для дальнейшего принятия журнала в the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index и the Arts & Humanities Citation Index. Web of Science предлагает качество и глубину контента для исследователей, авторов, издателей и учреждений. Включение Вестника НАН РК в Emerging Sources Citation Index демонстрирует нашу приверженность к наиболее актуальному и влиятельному мультидисциплинарному контенту для нашего сообщества.

Бас редактор:

ҚОЙГЕЛДИЕВ Мәмбет Құлжабайұлы (бас редактор), тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 3

Редакция алқасы:

ОМАРОВ Бауыржан Жұмаханұлы (бас редактордың орынбасары), филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Патетре, Ph.D (археология), Нью-Йорк университетінің профессоры (Нью-Йорк, АҚШ) Н = 19

БАНАС Йозеф, әлеуметтану ғылымдарының докторы, Жешув технологиялық университетінің профессоры (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Украинаның еңбек сіңірген ғылым және техника қайраткері, «Киев-Могила академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Төлегенқызы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз Университеті (Алматы, Қазақстан) Н = 3

ИСМАҒҰЛОВ Оразақ Исмағұлұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 6

ӘБЖАНОВ Ханкелді Махмұтұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хұсайынұлы, саясаттану ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі, Философия, саясаттану және дінтану институтының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ТАЙМАҒАМБЕТОВ Жакен Қожахметұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

СҮЛЕЙМЕНОВ Майдан Күнтуарұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нұрсарыұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

ҚОЖАМЖАРОВА Дариякул Пернешқызы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауыржан Әбішұлы, тарих ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Мүслімқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Өмірбекқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

НУРҚАТОВА Ляззат Төлегенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Ресей білім академиясының академигі (Мәскеу қ.), Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, педагогика кафедрасының меңгерушісі, К.Г. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар және технологиялар факультетінің деканы (Мәскеу, Ресей) Н = 34

ДИБО Анна Владимировна, филология ғылымдарының докторы, РҒА корреспондент-мүшесі, РҒА Тіл білімі институтының Орал-алтай тілдері бөлімінің меңгерушісі (Мәскеу, Ресей) Н = 3

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген № 16895-Ж мерзімдік басылманың тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2021

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

Главный редактор:

КОЙГЕЛЬДИЕВ Мамбет Кулжабаевич (главный редактор), доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 3

Редакционная коллегия:

ОМАРОВ Бауыржан Жумаханулы (заместитель главного редактора), доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Пэтрэ, доктор философии (Ph.D, археология), профессор Нью-Йоркского университета (Нью-Йорк, США) Н = 19

БАНАС Йозеф, доктор социологических наук, профессор Жешувского технологического университета (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Тулегеновна, доктор экономических наук, профессор, Университет Нархоз (Алматы, Казахстан) Н = 3

ИСМАГУЛОВ Оразак Исмагулович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 6

АБЖАНОВ Ханкелди Махматович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хусаинович, доктор политических наук, член-корреспондент НАН РК, директор Института философии, политологии и религии (Алматы, Казахстан) Н = 1

ТАЙМАГАМБЕТОВ Жакен Кожаметович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

СУЛЕЙМЕНОВ Майдан Кунтуарович, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нурсариевич, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

КОЖАМЖАРОВА Дариякуль Пернешевна, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауржан Абишевич, доктор исторических наук, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Муслимовна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукеновна, доктор социологических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Омирбековна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

НУРКАТОВА Лязгат Толегеновна, доктор социологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, академик Российской академии образования (г. Москва), директор Центра развития педагогического образования (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики, декан факультета Социально-гуманитарных наук и технологий Московского государственного университета технологий и управления имени К.Г. Разумовского (Москва, Россия) Н = 34

ДЫБО Анна Владимировна, доктор филологических наук, член-корреспондент РАН, заведующий отделом урало-алтайских языков Института языкознания РАН (Москва, Россия) Н = 3

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы). Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2021

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

Editor in chief

KOIGELDIEV Mambet Kulzhabaevich (Editor-in-Chief), Doctor of History, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 3

Editorial board:

OMAROV Bauyrzhan Zhumakhanuly (Deputy Editor-in-Chief), Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 4

MATYZHANOV Kenzhekhan Slyamzhanovich, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SAPARBAYEV Abdizhappar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

JOVICA Radu Petre, Ph.D, History, Archeology, Professor, New York University (New York, USA) H = 19

BANAS Joseph, Doctor of Social science, Professor, Rzeszow University of Technology (Rzeszow, Poland) H = 26

LUKYANENKO Irina, doctor of economics, professor, honored worker of Science and Technology of Ukraine, head of the department of the National University «Kyiv-Mohyla Academy» (Kiev, Ukraine) H = 2

MAKULOVA Aymzhan Tulegenovna, doctor of economics, professor, Narkhoz University (Almaty, Kazakhstan) H = 3

ISSMAGULOV Orazak Issmagulovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 6

ABZHANOV Khankeldi Makhmutovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 4

BIZHANOV Akhan Khusainovich, Doctor of Political Sciences, Corresponding Member of NAS RK, Director of the Institute of Philosophy, Political Science and Religion (Almaty, Kazakhstan) H = 1

TAIMAGAMBETOV Zhaken Kozhakhmetovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

SULEYMENOV Maidan Kuntuarovich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SABIKENOV Salakhiden Nursarievich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

KOZHAMZHAROVA Dariyakul Perneshevna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

BAITANAEV Baurzhan Abishevich, Doctor of Historical Sciences, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

BAZARBAYEVA Zeinep Muslimovna, Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHAUKENOVA Zarema, Doctor of Sociology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

DZHOLDASBEKOVA Bayan Umirbekovna, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK H = 2

NURKATOVA Lyazzat Tolegenovna, Doctor of Social Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan (Almaty, Kazakhstan) H = 1

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, academician of the Russian Academy of Education (Moscow), Director of the Center for the Development of Pedagogical Education (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHISHOV Sergey, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Dean of the Faculty of Social Sciences and Humanities and Technologies of the Razumovsky Moscow State University of Technologies and Management (Moscow, Russia) H = 34

DYBO Anna Vladimirovna, Doctor of Philology, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences, Head of the Department of Ural-Altai Languages of the Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences (Moscow, Russia) H = 3

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan No. 16895-Ж, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494

Volume 5, Number 393 (2021), 120 – 128

<https://doi.org/10.32014/2021.2518-1467.174>

UDC 321.011.7

Sergey V.R.¹, Ruban L.S.²

¹The Institute for Demographic Research, a separate subdivision of the Federal State Budgetary Institution of Science “Federal Research Center of the Russian Academy of Sciences”; Moscow, Russia;

²The Institute for Social and Political Research, a separate subdivision of the Federal State Budgetary Institution of Science “Federal Research Center of the Russian Academy of Sciences”, Moscow, Russia.

E-mail: riazan@mail.ru

DILEMMA: GLOBALISM OR SOVEREIGNISM. THEIR DISTINCTION IN TERMINOLOGY AND ANALITICAL DISCUSSION

Abstract. The authors study a dilemma: globalism or sovereignty making a distinction between them in terminology. The preface highlights a historical evolution of the world order taking into account all the changes from creating the Westphalian system, which had accepted the principle of national sovereignty as a key one and provided development to a state-centric model of the world with its mechanisms and managerial apparatus, political and legal regulations.

When analyzing the processes of globalization and global governance, the article emphasizes the economic aspect of globalization. The author focuses on the fact that Europe in the 20th century was characterized by a strong tendency to integration having led to the establishment of the European Union as well as in the second half of the 20th century – early in the 21st century there was an increase in functioning the global governance institutions (the major international organizations such as the United Nations, the World Trade Organization, the International Monetary Fund, the World Bank and others), but the European integration is facing a crisis for the moment.

The authors also highlight the development of one of the political aspects of global governance, that is, the decline in a number of nation-states and the reduction of their sovereignty, which had happened due to the development of the countries' relations from the Westphalian system whose basis was the principle of national sovereignty and was based on a state-centric model of the world to a polycentric model one.

Outlining and analyzing scientists' analytical discussion as to develop nation-states and their role under current society makes up the central part of the article. The first group of scientists insisted on collapsing and disappearing nation-states (A. Giddens, K. Jaspers, H. Arendt and others), the second group insisted on nation-states' inviolability and their development (J. Habermas, S. Huntington and others). There pointed out to G. Delannoi's centrist position who calls to avoid conservative traditionalism (“the nation is eternal”) and destructive progressivism (“the nation must disappear”) as well as B. Davydov's neutral position who emphasizes that there is a strengthening of a state's functions in some cases (the example of China, India and Brazil). The group of researchers such as I. Wallerstein, M. Gefter, Kh.E. Marinosyan and V.L. Sheinis note that the future of the world and nation-state is in uncertain environment.

The article concludes by analyzing the current global cooperation stating that the regulatory model through international organizations is not properly working for the moment, and the world community has to engage in interfacing globalism and sovereignty in connection with the COVID-2019 pandemic.

Key words: globalization, sovereignty, Westphalian system, nation-state, global governance, the United Nations (UN), unipolar and bipolar world models, polycentric model of the world.

Introduction. A historical overview shows how the globalization process is changeable. As prof. Lebedeva notes, “from ending the Thirty Years' War in Europe and signing the Peace of Westphalia in 1648 the Westphalian system had been created. The Peace of Westphalia initiated a system of international relations that spread beyond Europe later and it was termed a state-centric model of the world. A system of intra- and inter-State relations with its mechanisms and managerial apparatus, political and legal regulations began building” [17, p.598].

The principle of national sovereignty was determined to be as one of the key principles. Sovereignty is “a capability of a State to independently fulfill its functions on the territory of its own and beyond, in international relations” [23].

The topicality and novelty of the research on the dilemma between globalism and sovereignism is not only to analyze these notions and make a distinction between them in terminology but also to show globalism and sovereignism’s coincidence in modern reality.

Research methods, purpose and objectives. The aim of the work was to make a distinction between globalism and sovereignism and analyze them. Achieving **the research objectives** showed that the development of the global processes made the world more integrated requiring a collective participation in global governance through political and economical international organizations. The world is undergoing a complex process; on the one hand, a number of nation-states are slackening (the conception of A. Giddens), which transfer their functions to the world society, on the other hand, nation-states are showing their resilience (the conception of S. Huntington), and there is an increase in a number of nation-states’ functions. For instance, China, India, Brazil (the conception of V. Davydov).

To solve the objectives, we chose such research methods as the Sorbonne method, comparative-contrastive method (comparative analysis) and historical comparison.

Research analysis. The terminology description of the globalization processes and global governance shows that “globalization is an integrated, powerful, objective, social and historical process”. As R. Robertson and H. Khondker noted, “Globalization is the process of a compressed world and strengthening the world’s conscience as an integrated whole leading to a specific global interdependence and an awareness of the global unit in the 20th century” [20: p. 11, 13].

M. Castells’ interpretation of the notion emphasizes the economic aspect of globalization as follows: “the emergence and rise of the global economy in which “major economic activities (production, consumption and circulation of goods and services) are globally organized” [7, p. 81].

When defining global governance, James Rosenau analyzed the terms *government* and *governance*, noting their differences; for the term *government* includes bodies lodged with authoritative powers and basing on a public and international recognition encoded in law and the constitutions of a State. Legal arrangements provide the Government with not only full authority, but impose full liability on it. Rosenau pointed out that global governance was understood a function of the global development process, globalization [21, pp. 71-73].

A strong trend towards integration, its apotheosis was the formation of the European Union that includes 28 countries was characteristic for Europe in the 20th century. At present time the European integration is facing a crisis. The apotheosis was the results of the UK referendum in 2016, when 59 % of its citizens voted to leave the European Union.

So, we say that increasing power and functioning of global governance institutions (the major international and inter-governmental organizations. As Russian scientists note, “the most important functions of global governance institutions are as follows: to identify norms and rules for intergovernmental cooperation, to address global challenges by means of joint leadership” [27, pp. 18-19].

There also developed one of the political aspects of global governance, that is, the decline in a number of States and the reduction of their sovereignty. There has been an evolution from the Westphalian system whose basis was the principle of national sovereignty and was based on a state-centric model of the world to a polycentric model under which a number of States are reluctant to limit their sovereignty.

Discussion. According to A. Giddens, “due to the fact, that modern states are closely related to regional and transnational political and economic groups and corporations, the borders of modern states lose their status as hard lines of demarcation” [13, p. 81]. However, S. Huntington trusted that nation-states had been, was and would be: “Nation-states are and will continue to be the most important players in the international arena while at the same time noting that their interests, alliances and conflicts between them are largely decided by cultural and civilizational factors” [15].

A number of researchers take a neutral position and point out that one cannot take up the position that a nation-state is descending from the international arena and it is being eroded, because for the States-new powers the particular role of the central authority is a prerequisite for their promotion to the forefront». As Vladimir Davydov noted, “in relation to the States-new powers, on the contrary, there is a strengthening of a state’s functions, its consolidation. This includes China, India and Brazil. The new structuring of the world gives rise to the new management tools. Some of them will prove their vitality and some will not stand the test of time” [8, pp. 55-56].

Regarding the disappearance of the nation conception, in his paper “The elite nation-phobia: why antipathy to the nation spread among the elites is unfounded”, the French researcher G. Delannoi points out that the elite antipathy to the nation can hardly be considered founded even the arguments being put forward in defense of this position are presented as axioms, not being subject to discussion due to their evidence [9]. He notes that these views had gained a noticeable impact by the beginning of the 1950s of the 20th century. For example, Karl Jaspers advocated the eradication of the nation-state who pointed out that history had a deep meaning, but it was not available to human knowledge. By contrast, J. Toynbee tried to show by all means available that history was open for achievement and the human was able to rise up to the global challenge [25, p. 13].

Karl Jaspers’ student Hannah Arendt declared «the collapse of a nation-state» [2]¹, Philosopher Jorgen Habermas announced that our world would be better provided, that there would not have been nations in it. He specified: “Regarding the overthrow of a nation-state, we think, first of all, about the long observed changes in the system of states, emerged by the Peace of Westphalia. According to this model, a world of states consists of independent national state actors.

Although the State-owned sovereignty and monopoly of power formally have remained unchanged, growing interdependence in global policy casts doubt on the assumption that national policy could possibly coincide with the actual fate of national society within the borders of the territory of the State» [14].

Following on from the discussion, G. Delannoi concludes that «the vision of the imminent disappearance of the nation as an idea and a real fact has gradually turned into the conventional wisdom, which considers the nation as a stable and important phenomenon is perceived as an apology for the “closed society” [9]. Moreover, I. Berlin pointed out, that “for most Western liberals and socialists, nationalism was exclusively reduced to nativism and imperialism” [6, p. 278].

Let us dwell on the above-mentioned conclusions of Hannah Arendt in more detail. In the preface to the first Russian edition “The Origins of Totalitarianism” there pointed out, that the book studies the totalitarian society and its origins, the conditions for its establishment, the principles for its functioning. Also the author proposed a well-reasoned definition of the term “totalitarianism”. In addition to this, Arendt considers the whole analysis of a nation-state, its formation, development and crisis through the attitude towards the Jewish nation, the rise of antisemitism and its effect (this position is quite understandable taking into consideration the author’s nationality and the tragedy of her life, which included the multiple arrests and her having been as an inmate in a concentration camp, which she managed to get out of. A quotation from David Rousset “Regular people do not know that all is possible”, used in the book “Totalitarianism”, makes clear her attitude).

Arendt notes that the homogeneity of the population was considered the characteristics of a state in the pre-imperialist states. Arendt emphasizes an economic basis for the emergence of imperialism. Here she shows crucial differences between imperialist state and nation: “The nation conceives of its laws as an outgrowth of a unique national substance which are not valid beyond its own people and the boundaries of its own territory. The only grandeur of imperialism lies in the nation-state’s losing against it. Power became the essence of political action and the center of political thought when it is separated from the political community which it should serve. It is true that this was based on an economic factor” [2].

Arendt concludes: “Equality, in contrast to all that is involved in mere existence, is not given to us, but is the result of human organization insofar as it is guided by the principle of justice. We are not born equal; we become equal as members of a group on the strength of our decision to guarantee ourselves mutually equal rights” [2].

One more thing is paid attention to itself in H. Arendt’s book, set forth in paragraph 12.1 “The So-called Totalitarian State”. She points out: “Many of the errors of the nontotalitarian world in its diplomatic dealings with totalitarian governments (the most conspicuous ones being confidence in the Munich pact with Hitler and the Yalta agreements with Stalin) can clearly be traced to an experience and a common sense which suddenly proved to have lost its grasp on reality. Contrary to all expectations, important concessions and greatly heightened international prestige did not help to reintegrate the totalitarian countries into the

---

¹ As a matter of interest, Hannah Arendt took his teacher’s saying for her book “Weder dem Vergangenen anheimfallen noch dem Zukünftigen. Es kommt darauf an, ganz gegenwärtig zu sein” (Ger.) that means “One should be given oneself to neither the past nor the future. One needs to entirely live in the present”. To our mind, Arendt’s admiration for her teacher had led to largely both dogmatism and inconsistency. The evaluation of the past from the standpoint of our day only without taking into consideration historical factors will be limited. One should say that the present always contains the past, the future always contains the present (*the author’s point of view*). In one respect, hypothesizing the evaluation of the past from the standpoint of our day only, at the same time Arendt devoted very much of her book to both the immediate past and the analysis of the prehistoric events.

community of equal nations or induce to abandon their lying complaint that the whole world had solidly lined up against them. And far from preventing this, diplomatic victories clearly precipitated their recourse to the instruments of violence and resulted in increased hostility against the powers that had shown themselves willing to compromise" [2].

It is surprising to see Hannah Arendt's homogenous comparison and interpretation of the "Munich Pact" in March 1938, which had led to Germany's annexation of part of Czechoslovakia (Sudetenland), according to which part of the Czech territory had been also given to Poland and Hungary) with the "Yalta agreements" drafted at the Crimean conference in February 1945 during the meeting of the "Big Three" (I. Stalin, F. Roosevelt and W. Churchill). These leaders of the allied countries were on the topic of the postwar period and the development of the world in the postwar period in Crimea and had laid the basis for the United Nations (the UN) to regulate international relations.

If to abstract away from the political labels "totalitarian" and "democratic" when characterizing the country-negotiators, one should emphasize the fact that the outcome had been the establishment of the main international organization of global importance based on the democratic equal principles, influencing the development of the postwar global order.

The other classic of the nationalism theory E. Gellner pointed out that nationalism was deeply rooted in human consciousness [12, p. 23]. Gellner emphasized that nationalists preached the doctrine alike: let all nations have their own political roofs and let all of them refrain from including non-nationals under it [12, p. 87]².

Having realized the current situation, G. Delannoi summarizes that being the main beneficiaries of economic globalization, the elites of the early 21st century find profit in their current nation-phobia comparable to the elitist loyalty to the nation of a century ago. G. Delannoi concludes by saying that the nation as a political form is not outdated; it does not mean that this form remains unchanged; on the contrary, it is constantly changing [9].

If we get back to Karl Jaspers' tenet above shared by Hannah Arendt: "One should be given oneself to neither the past nor the future. One needs to entirely live in the present", it would be natural to present another point of view expressed by Viktor Sheinis as follows: "People tend to imagine the future like more or less repetition of the past. The more the historical process has accelerated, the more their expectations have proved to be disappointed" (Sheinis 2019: 87). He points out that I. Wallerstein had been the first to pay attention to this who noted that "the historical systems were of limited duration, the current world society has entered the final crisis. The transition period will be a formidable day of temporary shocks, which, by their complexity, instability and difficult predictability, will surpass everything it had happened before" [26, p. 5].

Sheinis notes that the world view changes and questions about what direction this change occurs. He makes clear that it would be impossible to answer this question clearly. It is just certain to say that the differentiation processes develop in leaps and bounds, and the changes often turn out to be rather dramatic... with the "end of history" having become technically possible and the future prospects having become unpredictable [22, p. 88].

What does the future hold for our world? I. Sheinis presents the conclusions of M. Gefter, the prominent historian and philosopher about the transition to the new diversity but not homogenization holding for the world. Therefore, the challenge is to find an integral development model, which would be oriented on differences, various approaches, local conditions, various traditions and circumstances, and misunderstandings among civilizations ... Gefter concludes that "this is a nerve-knot of all the problems of our phase..." [11, pp. 6-7].

If we touch upon the development of the three major world powers of our time – the USA, China and Russia, regarding statehood, nation and sovereignty, it should be noted that during both his presidential campaigns Barack Obama consistently represented the United States of America as One Nation in both the domestic and foreign policy; "in 2012 the Chinese leader Xi Jinping "defined his main problem as the "revival of the Chinese nation" and added by saying that it was the "Chinese dream" that had underpinned a new Chinese ideology and it was projected onto the country's foreign policy" [10].

What is the Russian Federation spoken of abroad?

² In the preface of his book «Nations and nationalism» Gellner points out that the term «nationalism» is used in accordance with the English (Western) tradition which applies it in a neutral sense and does not contain the shades of disapproval or approval just to define the principles which require the political and ethnic units to coincide and the governed and governing within the political units to be the same ethnos. Thus, Gellner proposes a scientific structure of more emotional and difficult perceivable "units": participation and solidarity, also heritage and voluntary identification, free will and shareable opposition instead economic, territorial and psychological communities [12, : pp. 5, 307].

The Bulgarian researcher I. Krastev points out that Putin's Russia is not an ordinary authoritarian state, not the Soviet Union "light" and not a liberal democracy. He calls it a "managed democracy", which has its long history in K. Schmitt and F. Guizot [16]; a Radio Liberty reviewer Ya. Shimov quotes from an article by F. Lukyanov, head of the Council for foreign and defense policy: "Russia is a strong and rigid centralized state that considers the full range of sovereignty to be the main value" [23].

I. Krastev notes if to begin with the definition, sovereignty is "the feature of a state to fulfill its functions on its territory and beyond, in international communication independently from the power of other States". In general, "to domineer" [16].

Taking into consideration the dilemma between "globalism" and "sovereignism", Shimov notes that "the more interconnected the world has become, the more difficult it is even for the most powerful states to defend the full range of their sovereignty. He gives an example of the relationship between the USSR and the USA in the Cold War. These States served as mutual restrictions, which were clearly shown by the Caribbean crisis – the sovereignty of these superpowers has their borders. Within the spheres of their influence, these powers did not stand upon ceremony: deploying the tanks in Czechoslovakia, L. Brezhnev formulated a conception, which the West called the "doctrine of limited sovereignty" [23].

Ya. Shimov concludes: "in fact, the most sovereign countries are the most isolated ones in today's world (e.g. North Korea). Regarding the USA, Ya. Shimov points out that the policy of Donald Trump is wholly a sample of sovereignism; this is an attempt to free his hands having got rid of those international obligations, which limit sovereignty and infringe upon interests. An example of this is the wall being built on the border with Mexico" (Shimov).

As we can see, the trends in the position and status of today's largest countries have always been the focus of the Russian and foreign researchers' attention who have been debating about the bipolarity, multi-or unipolarity of the modern world and leadership of countries in certain regions and the world as a whole at different times.

So, what do we result from this enlarged discussion?

How do researchers define sovereignism in politics and philosophy?

As stated at the beginning of the article, from a political perspective, "sovereignism", according to the experts, is a primacy of bilateral relations without including allies, international organizations and third parties, without preconditions and restrictions. From the standpoint of philosophy, "sovereignism" is a triumph of pessimism and deep disbelief in the ability to negotiate (that is, a zero-sum game on the principle "it is for me to win, you must lose") [23]. This philosophy was formulated by O. Spengler in the book "the Decline of the West": "World history is a court that always decides in favour of a stronger and more confident man, a court that always sacrifices truth and justice to power and race". Spengler pointed out that the decline of the West presented *the problem of civilization...* and was one of the most key issues in the history. He understood civilization as a logical consequence, the end of any culture ..., as an inescapable fate of any culture, but he noted himself that the "immovable philosophical truths were just an illusion" [24, pp. 12, 15].

Considering patriotism as a basis for sovereignism, Spengler pointed out that "Motherland" was a word of profound meaning acquired by it when turning a barbarian into a well-mannered person and becoming meaningfulness again as soon as a civilized person learns the motto "Ubi bene, ibi patria" ["Where there is bread, there is my country"] [24, p. 211].

Thus, concerning the state of global cooperation, one should mention that the model, which must have regulated relations between countries through the United Nations Organization and international financial and regional organizations, is not working properly for the moment. These institutions failed to prevent the global and eurozone crisis.

For instance, Zygmunt Bauman notes the powerlessness of the institutions, which are intended to create and ensure the world order among them nation-states were given a crucial role a while ago, and is alarmed by the State having lost the controls of the economic policy. Noting that the "global policy" was to uphold the principle of each state's full and authoritative sovereignty over their territory... and to deal with the ambiguous threat that had occasionally occurred from the "overlapping" of sovereignties on each other or the outstanding territorial claims [3, p. 92]. However, he emphasizes that in respect of the current social processes which often have no predetermined direction these changes are not always clear-cut [5, p. 67] and points out that confidence as a way of co-existing with uncertainty and risk but not a way of avoiding anxiety at all [4, p. 226].

Noting that a number of researchers define the essence of globalization through the nation-state's loss of its powers and authority, Kh. E. Marinosyan points out that it remains unclear to who will and how then

keep order? Marinosyan's conclusion is as follows: "The future of a nation-state keeps in the practical and intellectual-theoretical uncertainty, and the discourse on the essence, formation and evolution of globalization and nation-state is rather diverse and internally inconsistent" [18, p. 6].

Conclusion. Thus, the world is entering an era when, on the one hand, its constituent individual actors are engaged in searching for their identity, on the other hand, there has been a need to develop a new ideology and philosophy, which would be used for building a new world, as the systems based on existing tough barriers among nations largely have lost their effectiveness and others have not been built yet [9, pp. 5, 248]. A split in the social system causes a split in citizens' souls (*the author's note*); aggressive nationalism is the reverse of inferiority sense. It is the cooperation that should be the norm and degree of social liability as well as the key to the sustainable and effective development of society and intersubjective relations.

At the current time the world community has to engage in interfacing globalism and sovereignty in connection with the COVID-2019 pandemic. Being an external threat to each and every country and continent, the COVID-2019 pandemic has led to a strict self-isolation regime across the globe thus contributed to the temporary closure of many production branches and termination of commercial relations, merchandise and service exports, labour migration, transport interoperability and international tourism, etc.

Countries have closed their borders and drastically reduced their cooperation, motivated by an objective need for self-preservation. However, the necessary self-isolation and human losses (the diseased and deceased due to the coronavirus) have brought tremendous damages to each and every country but these restrictions were vital. With a decline in the pandemic external economic relations and cross-country collaboration will be gradually getting back to the way they used to be, but the lesson for mankind is that the global danger requires clear and simultaneous actions by all community members, as modern society is closely interrelated and interdependent, there are enough many risks and threats to both countries and human beings in it.

We would like to conclude the article with a quote from the encyclical of Pope John XXIII "Peace on Earth", which has become his will: "If one country is equipped with nuclear weapons, others should produce such weapons, equal in destructive force. Consequently people are living in fear and awaiting a storm that may break upon them with violence and bring them unimaginable suffering. And they have good reasons for their fear, insofar as such weapons have been fully operational... Justice, reason and humanity cry out for cessation of the armaments race and simultaneously reduction of the existing weapons as well as banning of nuclear weapons and finally disarmament implementation as specified in the general agreement and under effective control... A true peace can be established only on mutual confidence..." [1, p. 16].

Рязанцев С.В.¹, Рубан Л.С.²

¹Демографиялық зерттеулер институты – «Ресей ғылым академиясының федералды зерттеу орталығы» Федералды мемлекеттік бюджеттік ғылым институтының жеке бөлімшесі, Мәскеу, Ресей;

²Әлеуметтік-саяси зерттеулер институты – «Ресей ғылым академиясының федералды зерттеу орталығы» Федералды мемлекеттік бюджеттік ғылым мекемесінің жеке бөлімшесі, Мәскеу, Ресей.

E-mail: riazan@mail.ru;

ДИЛЕММА: ГЛОБАЛИЗМ НЕМЕСЕ ЕГЕМЕНДІК, ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ ШЕКТЕУ ЖӘНЕ АНАЛИТИКАЛЫҚ ТАЛҚЫЛАУ

Аннотация. Мақалада авторлар дилемманы зерттеудің күрделі мәселесін қозғап: глобализм немесе егемендік туралы, осы ұғымдардың терминологиялық делимитациясы жүзеге асырылатынын, Еуропадағы отыз жылдық соғыстың аяқталу кезеңіндегі барлық өзгерістерді, Вестфалия әлеміне қол қоюды және Ұлттық егемендік принципін негізгі деп таныған Вестфалия жүйесін құруды ескере отырып, әлемдік тәртіптің тарихи дамуын зерттейді.

Жаһандану және жаһандық басқару процестерін талдау кезінде мақалада жаһанданудың экономикалық аспектісі нақты көрсетілген. Авторлар XX ғ. Еуропа үшін Еуропалық одақтың құрылуымен аяқталатын интеграцияға күшті үрдіс тән болғанына, сондай-ақ XX ғ. екінші жартысында – XXI ғ. басында жаһандық басқару институттарының, ірі халықаралық ұйымдардың (БҰҰ, ДСҰ, ХВҚ, ХҚДБ, G-8, G-20 және т. б.) жұмыс істеуінің күшеюіне назар аударады. Бірақ дәл қазіргі уақытта еуропалық интеграция дағдарысты бастан кешуде.

Басылым авторлары сонымен бірге жаһандық басқарудың саяси аспектілерінің бірінің дамуын, атап айтқанда бірқатар ұлттық мемлекеттердің әлсіреуі мен олардың егемендігінен айырылуын, елдер арасындағы әлем дамуының көп орталықты моделіне байланысты эволюциясын бақылайды.

Ғалымдардың ұлттық мемлекеттердің эволюциясы және олардың қоғам дамуының қазіргі кезеңіндегі рөлі туралы аналитикалық пікірталасын ұсынады және талдайды. Ғалымдардың бірінші тобы ұлттық мемлекеттердің құлдырауы мен жойылуын талап етсе (Э.Гидденс, К. Ясперс, Х. Арндт және т.б.), екінші топ ұлттық мемлекеттердің құқығына қол сұғылмауын және олардың дамуын талап етті (Ю. Хабермас, С. Хантингтон және т. б.). Центристік позициядағы Ж. Деланнуа консервативті дәстүрліліктен («ұлт мәңгілік») және жойқын прогрессивтіліктен («ұлт өлуі керек») және В.М. Давыдовтың аралық ұстанымынан аулақ болуға шақырып, кейбір жағдайларда мемлекеттің функциялары күшейтілетінін атап өтті (мысалы: Қытай, Үндістан және Бразилия), зерттеушілер тобы И. Валлерштейн, М. Гефтер, Х.Э. Мариносян және В.Л. Шейнис әлем мен ұлттық мемлекеттің болашағы белгісіздік кеңістігінде екенін айтады.

Мақала халықаралық ұйымдар арқылы елдер арасындағы қатынастарды реттеу моделі сәтсіздікке ұшырайтынын және қазіргі уақытта тиісті деңгейде жұмыс істемейтінін, ал әлемдік қоғамдастық COVID-2019 коронавирустық пандемиясының дамуына байланысты тағы да жаһандану мен егемендіктің түйісуімен айналысуға мәжбүр екенін көрсете отырып, қазіргі жаһандық өзара іс-қимылдың жай-күйін талдаумен аяқталады.

Түйінді сөздер: жаһандану, егемендік, Вестфалия жүйесі, ұлттық мемлекет, жаһандық басқару, Біріккен Ұлттар Ұйымы, бірполярлы, әлемнің биполярлық және полицентрлік модельдер.

Рязанцев С.В.¹, Рубан Л.С.²

¹Институт демографических исследований – обособленное подразделение Федерального государственного бюджетного учреждения науки «Федеральный научно-исследовательский центр Российской академии наук», Москва, Россия;

²Институт социально-политических исследований – обособленное подразделение Федерального государственного бюджетного учреждения науки «Федеральный научно-исследовательский центр Российской академии наук», Москва, Россия.

E-mail: riazan@mail.ru

ДИЛЕММА: ГЛОБАЛИЗМ ИЛИ СУВЕРЕНИЗМ, ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗГРАНИЧЕНИЕ И АНАЛИТИЧЕСКАЯ ДИСКУССИЯ

Аннотация. Авторами в статье затронута сложная проблема исследования дилеммы: глобализм или суверенизм, для чего проводится терминологическое разграничение этих понятий, прослеживается историческое развитие мироустройства с учётом всех изменений от периода окончания Тридцатилетней войны в Европе, подписания в Вестфальского мира и создания Вестфальской системы, признававшей принцип национального суверенитета в качестве главного.

При анализе процессов глобализации и глобального управления в статье чётко подчеркивается экономический аспект глобализации. Авторы акцентирует внимание на том факте, что для Европы в XX в. была характерна сильная тенденция к интеграции, увенчавшаяся образованием Европейского Союза, а также во второй половине XX в. – в начале XXI в. происходит усиление функционирования институтов глобального управления – крупнейших международных организаций (ООН, ВТО, МВФ, МБРР, G-8, G-20 и др.), но в настоящий момент европейская интеграция переживает кризис.

Авторами публикации также прослеживается развитие одного из политических аспектов глобального управления, а именно ослабление ряда национальных государств и сокращения их суверенитета, произошедшее в связи с эволюцией взаимоотношений стран к полицентричной модели развития мира.

Центральную часть статьи составляет изложение и анализ аналитической дискуссии ученых об эволюции национальных государств и их роли на современном этапе развития общества, первая группа которых настаивала на упадке и отмирании национальных государств (позиция Э. Гидденса, К. Ясперса, Х. Арндт и др.), вторая группа настаивала на нерушимости национальных государств и их развитии (позиция Ю. Хабермаса, С. Хантингтона и др.). Указывается на центристскую позицию Ж. Деланнуа, призывающего избегать консервативного традиционализма («нация вечна») и разрушительного прогрессизма («нация должна отмереть») и промежуточную позицию В.М. Давыдова, подчеркивающего, что в ряде случаев происходит усиление функций государства (пример Китая, Индии и Бразилии), а группа исследователей И. Валлерстайн, М. Гефтер, Х.Э. Мариносян и

В.Л. Шейнис отмечают, что будущее мира и национального государства находится в пространстве неопределенности.

Завершается статья анализом состояния современного глобального взаимодействия с указанием, что модель регулирования отношений между странами через международные организации дает сбой и не срабатывает в должной мере в настоящий момент, а мировое сообщество в связи с развитием пандемии коронавируса COVID-2019 вновь вынуждено заниматься сопряжением глобализма и суверенизма.

Ключевые слова: глобализация, суверенизм, Вестфальская система, национальное государство, глобальное управление, Организация объединенных наций, однополярная, биполярная и полицентричная модели мира.

Information about the authors:

Ryazantsev S.V. – Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences, Doctorate in Economics, Professor; Director of the Institute for Demographic Research of FCTAS RAS, Head of the Department of Demographic and Migration Policy of the MGIMO University (Moscow, Russia), E-mail: riazan@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0001-5306-8875>;

Ruban L.S. – Doctor of Sciences (Sociology), Professor, Head of the Research Department of the International Cooperation Issues, Institute of the Institute Socio-Political Researches of FSTAS RAS (Moscow, Russia), e-mail: Lruban@yandex.ru; <https://orcid.org/0000-0001-7972-1596>.

REFERENCES

- [1] Adzhubey A. (1989). Memories “Those ten years”. Moscow: Sovetskaya Rossiya. (in Russ.).
- [2] Arendt H. (1996). The Origins of Totalitarianism. Moscow: CenterCom. (in Russ.).
- [3] Bauman Z. (2004). Globalization: Human and Social Implications society. Moscow: All World. [Electronic resource] / access mode: <https://web.archive.org/web/20070804163428/http://www.diplomplus.ru/doc/stat/bauman.pdf> (date of access 17.07.2020).
- [4] Bauman Z. (2005). The Individualized Society. Moscow: Logos. (in Russ.).
- [5] Bauman Z. (2008). Liquid Modernity. Saint Petersburg: Piter. (in Russ.).
- [6] Berlin I. (1990). The Crooked Timber of Humanity: Chapters in the History of Ideas. London: John Murray. (in English).
- [7] Castells Manuel (2000). Information Age: Economy, Society and Culture. Moscow: The Higher School of Economics publ. (in Russ.).
- [8] Davydov Vladimir (2013). New Powers Centers – The access to mechanisms of the global regulation // Global. governance in the XXI century: innovative approaches. Moscow: The Institute of Europe of the Russian Academy of Sciences, Nestor-History.. Pp. 55-56. (in Russ.).
- [9] Delannoï Gil (2017). The Elite Nation-Phobia: why Antipathy to the Nation spread among the Elites is unfounded // Intelros «Neprekosnovenny zapas». № 6. Pp. 20-31. [Electronic resource] / access mode: <http://www.intelros.ru/readroom/nz/n6-2017/37689-elitarnaya-naciofobiya-pochemu-rasprostranennoe-v-elitah-nepriyatie-nacii-nesostoyatelno.html> (date of access 24.05.2020).
- [10] The Five Features of China’s Diplomacy [Electronic resource] / access mode: <https://chaspeek.ru/kostyumu/pyat-osobennostei-kitaiskoi-diplomatii-russian--kitai-novaya/> (date access 24.02.2021).
- [11] Gefter M. (2000). Russia: Dialogues of Questions. Moscow: Utopos. (in Russ.).
- [12] Gellner E. (1991). Nations and Nationalism. Moscow: Progress. (in Russ.).
- [13] Giddens A. (2005). The Constitution of Society: An Outline of Structuration. Moscow: Akademicheskii proekt. (in Russ.).
- [14] Habermas Ju. (1989). Post-National Constellation and the Future of Democracy [Electronic resource] / access mode: <http://www.ruthenia.ru/logos/number/39/09.pdf> (date access 17.07.2020).
- [15] Huntington S. (2003). The Clash Civilizations. Moscow: AST. (in Russ.).
- [16] Krastev Ivan (2006). A New Russian Ideology. Sovereign Democracy. [From Russ. *Novaya Rossiiskaya Ideologiya. Suverennaya Demokratiya*]. <https://inosmi.ru/inrussia/20060914/229923.html> (date access 24.05.2020).
- [17] Lebedeva M.M. (2003). World Politics // Globalistics. Encyclopedia // *Globalistika. Entsiklopediya*, edited by I. Mazur and A.N. Chumakov. Moscow. (in Russ.).
- [18] Marinosyan Kh.E. (2008). National State. Problems and Perspectives in the Era of Globalization // *Filosofskie nauki* № 8. Pp. 5-9. (in Russ.).

[19] Nakasone Yasuhira, Murakami, Ya., Sato, S., Nishibe, S. (1993). After “Cold War”. Moscow: Progress. (in Russ.).

[20] Robertson R., Khondker H. (2004). Discourses of Globalization: Preliminary Reflections // Globalization: Contours of the 21st Century. Abstract collection. Moscow: The Institute of Scientific Information on Social Sciences of the Russian Academy of Sciences publ. (in Russ.).

[21] Rosenau Ja. (2002). Governance in a New Global Order // Governing globalization: power, authority and global governance / D. Held, A. McGrew (eds.). Policy Press. (in English).

[22] Sheinis V.L. (2019) Mysterious Appearance of the Future World // Mir Peremen № 3 / 2019. Pp. 87-103. (in Russ.).

[23] Shimov Ya. (2017). A Sovereign Idol. [Electronic resource] / access mode: <https://ru.krymr.com/a/28599459.html> (date access 24.03.2021).

[24] Spengler O. (1993). The Decline of the West Moscow: Mysl'. (in Russ.).

[25] Toynbee A.J. (1991). Comprehension of history. Collection. Moscow: Progress. (in Russ.).

[26] Wallerstein I. (2003). The End of a Familiar World. Sociology of the XXI Century. Moscow: Progress. (in Russ.).

[27] Zinkina Ju.V., Ilyin I.V., Andreev A.I., Aleshkovsky I.A., Korotaev A.V. (2016). Historical Globalistics. Moscow: The Moscow Editorial Department «Uchitel», Lomonosov State University publ. Vol. 1. Pp. 18-19. (in Russ.).

ҚР ҰҒА АКАДЕМИКТЕРІНІҢ ЖЕТІСТІКТЕРІ

Юбилей-70 лет

КОРИФЕЙ ФИЛОСОФСКОЙ НАУКИ

У казахского народа много достойных сынов и дочерей, которыми по праву можно гордиться. И один из них корифей философской науки, академик НАН РК Нур Серикович Кирабаев. В эти дни вся философская общественность Казахстана, России отмечает 70-летний юбилей выдающегося учёного и мыслителя, крупнейшего представителя евразийской философской мысли и общественно- педагогического деятеля Н.С. Кирабаева.

Я давно знаю и знаком с научными работами академика НАН РК, доктора философских наук, профессора Кирабаева Нура Сериковича. Он видный учёный, гордость философской науки. Он окончил философский факультет МГУ им. Ломоносова (1974). Трудовую деятельность начинал в качестве младшего научного сотрудника Института философии и права АН Казахская ССР. Окончил аспирантуру по кафедре истории зарубежной философии МГУ (1978). Работает в системе высшего образования около 40 лет (Российский университет дружбы народов РУДН). Начиная с 1979 г.: ассистентом (1979-1981), старшим преподавателем (1981-1982), доцентом (1982-1988), зав. кафедрой философии (1988 -1992), зав. кафедрой истории философии (1992-1993), с апреля по август 1993 года зав. отделением философии, с 1993 по 1994- зам. начальника управление Ближнего и Среднего Востока МИД Республики Казахстан, 1994 и по настоящее время зав. кафедрой история философии, с 1996 г. декан факультета гуманитарных и социальных наук, с 2006 г.- проректор РУДН по научной работе.

Профессор Кирабаев Н.С.- известный, признанный специалист в мире по истории арабо-мусульманской философии. В области арабо-мусульманской философии он провел первое в российской, казахстанское и мировой историко-философской литературе комплексное исследование социальной философии мусульманского Средневековья, показав взаимосвязь философии и мусульманского права, раскрыв ключевую роль последнего в мусульманской идеологии. Мусульманское право при этом рассматривается как одна из первых форм теоретического знания, в рамках которого были сформулированы основные проблемы и методы гуманитарных наук на мусульманском Востоке. Большое внимание в своих научно-исследовательских работах он уделяет реконструкции парадигмы классической арабо-мусульманской философии, анализу формирования и функционирования политико-правовой культуры ислама, рассматривая мусульманское право как концепцию "сокральной" легитимности государства, показывая влияние политических доктрин на практику развития Арабского Халифата. В его работах дан развернутый и целостный научный анализ формирования и развития социальной философии восточного перипатетизма от учения о добродетельном городе аль-Фараби до концепции идеального государства Ибн-Рушда в духе идей "естественного права". Особое внимание при этом уделяется философии истории Ибн-Хальдуна и особенностям гуманистических традиций классической арабо-мусульманской философии. За последние годы им опубликованы работы по проблемам кросскультурного взаимодействия западных и восточных цивилизаций, в которых раскрываются проблемы открытости цивилизация к диалогу, вопросы устойчивости межкультурного диалога в процессе развития философского знания, а также по вопросам модернизации высшего образования в России, Евразии в контексте Болонского процесса.

Профессор Кирабаев Н.С. является одним из новаторов, пионеров, основоположников развития такого важного философское направления как философская компаративистика. В 1991 году на базе Российского университета дружбы народов, им был открыт Межвузовский центр по изучению

философии и культуры Востока, который в 2004 году был переименован Межвузовский центр гуманитарного образования по философской корпоративистике. В рамках этого центра было подготовлено более 30 кандидатов и докторов наук, около 50 монографий и сборников научных трудов и на его базе международных философских симпозиумах и методологических семинарах "Сагадиевские чтения" обсуждались проблемы философской компаративистики учёными более чем из 30 стран арабского Востока, Индии, ЮАР, стран Центральной Азии, Франции, Германии, США, Канады, Казахстана и ряда стран СНГ. Важное значение имеет его международная программа "Диалог цивилизации: Восток-Запад" в рамках которой проходят ежегодные конференции учёных России и Египта. За годы работы указанного центра по его инициативе и при личном участии было проведено 12 международных философских симпозиумов «Диалог цивилизации: Восток-Запад».

Профессор Кирабаев Н.С. опубликовал более 200 научных и учебно-методических работ, включая 10 монографии, 10 учебных пособий и разделов в учебниках. Его научные труды получали высокую оценку среди научной общественности в мире. Он подготовил 17 кандидатов и 3 докторов философских наук.

Профессор Кирабаев Н.С. внёс большой вклад в создание творческого, дисциплинированного, дружного коллектива отделения философии и факультета гуманитарных и социальных наук. При его непосредственном и активном участии была проведена большая работа по открытию новых специальностей "Социология", "Международные отношения", "Политология", "Государственное и муниципальное управление", "Искусство и гуманитарные науки" в РУДН. По инициативе его и при непосредственном его участии реализуются совместные магистерские программы по гуманитарным и социальным наукам с ведущими университетами Франции, Великобритании, Германии, Китая.

Большую работу профессор Кирабаев Н.С. ведёт как проректор по научной работе. Не случайно Российский Университет дружбы народов последние 10 лет занимает 3-4 места в рейтингах среди вузов и университетов РФ, а также достойно представлен в международных рейтингах. Уделяя большое внимание международному научному сотрудничеству, подготовке кадров высшей квалификации, особое внимание им уделяется повышению научного авторитета РУДН. Учёные РУДН активно сотрудничают с ведущими вузами Казахстана в научно-образовательной деятельности.

Академик Н.С. Кирабаев является главным редактором журнала "Вестник РУДН. Серия философия", председателем докторского Совета по философии, членом экспортного совета по философии, социологии и культурологии ВАК РФ и т.д. Надо подчеркнуть, что он внёс выдающийся вклад в развитии философской науки.

За активную научную и общественно-педагогическую деятельность он награждён 4 орденом и медалью, нагрудными знаками СССР, России и Казахстана, почётный профессор Евразийского национального университета им. Л.Гумилева.

В день 70-летнего юбилея хочется пожелать уважаемому Нуру Сериковичу крепкого здоровья, благополучия, счастья, дальнейших творческих успехов и всего наилучшего.

**Раушанбек Абсаттаров,
член-корреспондент НАН РК, доктор философских наук, профессор**

ПОДАРОК УЧЕНОГО ЮБИЛЕЮ РОДИНЫ

Недавно в Институте социальной экономики и финансов (г.Алматы) впервые в мировой науке был открыт новый научный Закон «О сохранении и комплексном развитии этносов посредством спасительной Гармонии на истинно духовной основе». Автором Открытия является академик Национальной академии наук Республики Казахстан Ураз Баймуратов, который посвящает его 30-летию Независимости Республики Казахстан. Об этом им было заявлено на одной научно-практической конференции.

В свое время, в конце 80-х годов прошлого столетия, он был разработчиком политико-экономической триады о Независимости нашей страны и других республик Советского Союза, переходе к рыночным отношениям и о введении национальной валюты «тенге».

Современная действительность показывает успешность развития нашего суверенного государства.

Координатор Института Г.Амирова

04.10.2021 г.

МАЗМҰНЫ

ЭКОНОМИКА

Адилбек Торекбек ҚОҒАММЕН БАЙЛАНЫС МАРКЕТИНГТІК КОММУНИКАЦИЯНЫҢ БӨЛІГІ РЕТІНДЕ.....	6
Батырбекова М.Б. КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІКТІ БАСҚАРУ САЛАСЫНДА ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛМАҒАН ЕРП ЖҮЙЕСІН ҚОЛДАНУДЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ПАЙДАСЫН АРТТЫРУ.....	12
Есахметова Л., Мизанбекова С., Айтмуханбетова Д. АГРАРЛЫҚ СЕКТОРДЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ МЕН БАҒА СТРАТЕГИЯСЫНЫҢ БАСЫМДЫҚТАРЫ.....	21
Жагыпарова А.О., Бекболсынова А.С., Орозонова А.А., Булакбай Ж.М., Серикова М.А. ОРТАЛЫҚ БАНКТІҢ САНДЫҚ ВАЛЮТАСЫ: ТӘУЕКЕЛДЕРІ МЕН ЖАҒАНДАНУ ЖОЛДАРЫ.....	28
Жусупова А.К., Утибаева Г.Б., Утибаев Б.С., Ахметова Д.Т., Зенченко С.В. МАКРОЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРМЕН ҮШ ЖЫЛДЫҚ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БЮДЖЕТ ПАРАМЕТРЛЕРІНІҢ ӨЗАРА БАЙЛАНЫСЫ.....	39
Камерова А.А., Шамуратова Н.Б., Қожабеков С.С., Курмангазина С.К., Муканова А.Б. КЕХС-МЕН ЕСЕПКЕ АЛУ КЕЗІНДЕ ӨНІМНІҢ (ЖҰМЫС, ҚЫЗМЕТ) БАҒАСЫН АНЫҚТАУҒА НЕГІЗДЕЛГЕН БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕП ЖҮЙЕСІН ДАМУ.....	48
Көкенова А.Т., Сабырова М.Е., Балабекова Д.Б., Лутфуллаева Р.А., Түлеева А.Ж. ӨҢІРЛІК ТУРИЗМДІ ТИІМДІ ДАМУДЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕТІГІН ӨЗЕКТЕНДІРУ ЖӘНЕ ӨЗІРЛЕУ.....	55
Момынова Б. «ҚАЗАҚ» (1913-1918) ГАЗЕТІНДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ СӨЗДЕРДІҢ ҚОЛДАНЫСЫ.....	64
Новикова О.Ф., Азьмук Н.А., Панькова О.В. ЭКОНОМИКАНЫ ЦИФРЛАНДЫРУ АЯСЫНДА УКРАИНАНЫҢ ЕҢБЕК ӘЛЕУЕТІН ЖОҒАЛТУ ҚАУПЫ.....	73
Нургалиева А.А., Кенжетева Г.К., Шафеева Л. А., Ахметова Д.Д., Бейсембина А.Н. МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ «ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҮКІМЕТ».....	82
Нұрұлы Е., Сансызбаева Г.Н., Ақтымбаева А.С., Сапиева А.Ж., Асипова Ж.М. ГЕНДЕРЛІК ТЕҢСІЗДІК – ӘЙЕЛ АҚЫЛМАНДАРЫНЫҢ ЖЫЛЫСТАУ СЕБЕБІНІҢ КӨРСЕТКІШІ МЕ? МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІҢ БЫҚТИМАЛ ШАРАЛАРЫ.....	90
Рамазанов А.А., Абдраш А.М., Читанова С.О. САЛАЛАРДЫҢ КЛАСТЕРЛІК ЭКОНОМИКАСЫ (ТУРИЗМ МЫСАЛЫНДА).....	100
Рахмонов А.Х. ЭБДҮ ЕЛДЕРІНЕН КЕЛГЕН ЕҢБЕК МИГРАНТТАРЫ АҚША АУДАРЫМДАРЫНЫҢ ТӘЖІКСТАНДАҒЫ ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ӘСЕРІ.....	108

Рязанцев С.В., Рубан Л.С.
ДИЛЕММА: ГЛОБАЛИЗМ НЕМЕСЕ ЕГЕМЕНДІК, ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ ШЕКТЕУ ЖӘНЕ
АНАЛИТИКАЛЫҚ ТАЛҚЫЛАУ.....120

Пагашкова Е., Ниязбекова Ш., Маргацкая Г., Бұлақбай Ж.
ДАМУШЫ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАҒДАЙЫНДА ҚАРЖЫЛЫҚ ИННОВАЦИЯЛАР
МЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ РӨЛІ.....129

Тимченко Е., Полисчук Е., Цюпа О., Сушкова Е., Осадчий Е.
ТӘУЕКЕЛДІ БАҒАЛАУ МЕН САЛЫҚ ҚАРЫЗДАРЫН СЕГМЕНТАЦИЯЛАУ НЕГІЗІНДЕ САЛЫҚ
БОРЫШЫН ЭЛЕКТРОНДЫҚ БАСҚАРУ.....136

ҚҰҚЫҚТАНУ

Антонян Е.А., Атагимова Э.И.
ТҮЛҒАНЫҢ ДАМУЫН АНЫҚТАЙТЫН ФАКТОРЛАР: ЖАТЫРШІЛІК (ПРЕНАТАЛЬДЫҚ)
КЕЗЕҢ, ПЕРИНАТАЛДЫҚ КЕЗЕҢНІҢ ЖЕКЕ ТҮЛҒАНЫҢ ПСИХИКАЛЫҚ ДАМУЫНА ӘСЕРІ
ТУРАЛЫ.....146

Арабаев Р., Береналиева А., Мәжитов Б.
ҚАЗІРГІ ҚЫРГЫЗСТАН: ПАРЛАМЕНТТІК РЕСПУБЛИКАДАН ПРЕЗИДЕНТТІК КЕҢЕСКЕ
ДЕЙІН.....155

Богданова Е.Е.
АЗАМАТТЫҚ СОТ ІСІН ЖҮРГІЗУДЕ ГЕНЕТИКАЛЫҚ АҚПАРАТТЫ ҚОЛДАНУ
МӘСЕЛЕЛЕРІ.....162

Муханова А.Т., Айтмуханова Д.У., Ердешова Ж.И., Рыскулбекова Б.Р.
ЖОЛ-КӨЛІК ОҚИҒАЛАРЫНАН МҮЛІККЕ КЕЛТІРІЛГЕН ЗАЛАЛДЫ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУДІҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....168

Нестеров А.Ю.
КӨМЕЛЕТТІК ЖАСҚА ТОЛМАҒАН СОТТАЛУШЫЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН
БОСТАНДЫҚТАРЫН ЖҮЙЕЛЕУ ЖӘНЕ НЕГІЗДЕУ: ЖАЗАЛАУ АСПЕКТІСІ.....177

Тоқтомбаева А.Ж., Тоқтобаев Б.Т., Қарабалаева С.Б.
СОТ БИЛІГІ ИНСТИТУТЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРІ.....185

САЯСАТТАНУ

Медведь В.А.
РЕСЕЙ МЕН ҚЫТАЙДЫҢ КӨШІ-ҚОН САЯСАТЫ: ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ
БАҒЫТТАРЫ.....191

Мчедлова Е.М.
ДАҒДАРЫСТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-МӘДЕНИ ПРОЦЕСТЕР МЕН ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫҢ
ДАМУЫНА ӘСЕРІ.....199

Тажикенова С.К., Тажбенова Г.Д., Мельдебекова А.Д., Булакбай Ж.М., Соловьева И.А.
ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДЫ ДАМУҒА АРНАЛҒАН
БЮДЖЕТ ҚАРАЖАТЫН ПАЙДАЛАНУ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....205

ПЕДАГОГИКА

- Әшілова М.С., Бегалинов Ә.С., Бегалинова Қ.Қ.**
COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ СТУДЕНТ ЖАСТАРДЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫНА
ӘСЕРІ.....214
- Завыдивская Н.Н., Рымар О.В., Ханикянц О.В., Маланчук Ж.Ж., Соловей А.В.**
БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҚТАРЫНДА ОЙЫН
ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ҚОЛДАНУ.....222
- Сартов Ә.Қ., Есымханова З.К., Бельгибаева А.С., Абдрахманова А.У., Сайымова М.Д.**
ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКАДА ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ҚҰРУ
ЖОЛЫ.....230
- Сейсекеева Н.Б., Исмаил Оуедраого, Рахметуллина М., Досмағамбетова Ж., Биссенбаева Ж.Н.**
ФРАНЦУЗ ТІЛІН ОҚИТЫН СТУДЕНТТЕРДІҢ АУЫЗЕКІ СӨЙЛЕУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН
ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....236

ТАРИХ

- Аралбаева Р.К., Нурбосынова Л.С.**
АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ҚАЗАҚТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ОЙЫНЫҢ НЕГІЗІ
РЕТІНДЕ.....243
- Шашаев Ә.Қ., Мрзабаева Р.Ж., Сүлеймен С.**
ҚАЗАҚСТАНДЫ ЗЕРТТЕУ ҚОҒАМЫ: ҚҰРЫЛУЫ МЕН ҚЫЗМЕТІНІҢ ТАРИХЫ.....250
- Федосеев Р.В., Богатырев Э.Д., Марискин О.И.**
XIX ҒАСЫРДЫҢ ЕКІНШІ ЖАРТЫСЫНДАҒЫ АҚСҮЙЕКТІК САУДА-ӨНЕРКӘСІПТІК
КӘСІПКЕРЛІКТІҢ НЕГІЗГІ ҮЛГІЛЕРІ (ОРТА ЕДІЛ МАТЕРИАЛДАРЫ БОЙЫНША).....257

ФИЛОЛОГИЯ – ФИЛОЛОГИЯ - PHILOLOGY

- Алтыбаева С.М., Импости Г.Е.**
ҚАЗІРГІ МӘТІН ФИЛОСОФИЯСЫ: БАЯНДАУ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....265
- Муфтахутдинова Д.Ш., Батырхан Б.Ш.**
XX ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДАҒЫ ӘДЕБИ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ-ТАТАР
ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ.....271
- Нұрмолдаев С.Т., Саркулова Г.С., Досжан Р.К., Сомжүрек Б.Ж., Аимбетова У.У.**
ЛИНГВОМӘДЕНИ АСПЕКТЕГІ МӘДЕНИЕТ ҰҒЫМЫ.....277

ҚР ҰҒА АКАДЕМИКТЕРІНІҢ ЖЕТІСТІКТЕРІ

- Абсаггаров Р.**
ФИЛОСОФИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КОРИФЕЙІ.....285
- Амирова Г.**
ҒАЛЫМНЫҢ ОТАН МЕРЕЙТОЙЫНА ЖАСАҒАН СЫЙЫ.....287

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИКА

Адилбек Торекбек СВЯЗИ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ КАК ЧАСТЬ МАРКЕТИНГОВЫХ КОММУНИКАЦИЙ.....	6
Батырбекова М.Б. УВЕЛИЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ВЫГОДЫ ОТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАННОЙ СИСТЕМЫ ERP В СФЕРЕ УПРАВЛЕНИЯ КОММЕРЧЕСКОЙ НЕДВИЖИМОСТЬЮ.....	12
Есахметова Л., Мизанбекова С., Айтмуханбетова Д. ПРИОРИТЕТЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ И ЦЕНОВОЙ СТРАТЕГИИ АГРАРНОГО СЕКТОРА.....	21
Жагыпарова А.О., Бекболсынова А.С., Орозонова А.А., Булакбай Ж.М., Серикова М.А. ЦИФРОВАЯ ВАЛЮТА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКА: РИСКИ И ПУТИ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	28
Жусупова А.К., Утибаева Г.Б., Утибаев Б.С., Ахметова Д.Т., Зенченко С.В. ВЗАИМОСВЯЗЬ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ И ПАРАМЕТРОВ ТРЕХЛЕТНЕГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО БЮДЖЕТА.....	39
Камерова А.А., Шамуратова Н.Б., Кожбеков С.С., Курмангазина С.К., Муканова А.Б. РАЗВИТИЕ БУХГАЛТЕРСКОЙ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ (РАБОТЫ, УСЛУГ) В СООТВЕТСТВИИ С МСФО.....	48
Кокенова А.Т., Сабырова М.Е., Балабекова Д.Б., Лутфуллаева Р.А., Тулеева А.Ж. АКТУАЛИЗАЦИЯ И РАЗРАБОТКА ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА.....	55
Момынова Б.К. УПОТРЕБЛЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИХ СЛОВ В ГАЗЕТЕ «КАЗАХ» (1913-1918).....	64
Новикова О.Ф., Азьмук Н.А., Панькава О.В. УГРОЗЫ ПОТЕРИ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНЫ НА ФОНЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	73
Нургалиева А.А., Кенжетева Г.К., Шафеева Л. А., Ахметова Д.Д., Бейсембина А.Н. «ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО» В СИСТЕМЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	82
Нурулы Е., Сансызбаева Г.Н., Актымбаева А.С., Сапиева А.Ж., Асипова Ж.М. ГЕНДЕРНОЕ НЕРАВЕНСТВО – ФАКТОР ЖЕНСКОЙ УТЕЧКИ УМОВ? ВОЗМОЖНЫЕ МЕРЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ.....	90
Рамазанов А.А., Абдраш А.М., Читанова С.О. ЭКОНОМИКА ОТРАСЛЕВОГО КЛАСТЕРА (НА ПРИМЕРЕ ТУРИЗМА).....	100
Рахмонов А.Х. ВЛИЯНИЕ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ ИЗ СТРАН ОЭСР НА ФОРМИРОВАНИЕ РАБОЧИХ МЕСТ В ТАДЖИКИСТАНЕ.....	108

Рязанцев С.В., Рубан Л.С.
ДИЛЕММА: ГЛОБАЛИЗМ ИЛИ СУВЕРЕНИЗМ, ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗГРАНИЧЕНИЕ
И АНАЛИТИЧЕСКАЯ ДИСКУССИЯ.....120

Пагашкова Е., Ниязбекова Ш.У., Маргацкая Е., Булакбай Ж.
РОЛЬ ФИНАНСОВЫХ ИННОВАЦИЙ И ФИНАНСОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УСЛОВИЯХ
РАЗВИВАЮЩЕЙСЯ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....129

Тимченко Е.1, Полищук Е., Цюпа О., Сушкова Е., Осадчий Е.
ЭЛЕКТРОННОЕ АДМИНИСТРИРОВАНИЕ НАЛОГОВОГО ДОЛГА НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ
РИСКОВ И СЕГМЕНТАЦИИ НАЛОГОВЫХ ДОЛЖНИКОВ.....136

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ

Антонян Е.А., Атагимова Э.И.
ДЕТЕРМИНАНТЫ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ: ВНУТРИУТРОБНЫЙ (ПРЕНАТАЛЬНЫЙ) ПЕРИОД.
К ВОПРОСУ О ВЛИЯНИИ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ПЕРИОДА НА ПСИХИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ
ЛИЧНОСТИ.....146

Арабаев Р., Береналиева А., Б. Мажитов
СОВРЕМЕННЫЙ КЫРГЫЗСТАН: ОТ ПАРЛАМЕНТСКОЙ РЕСПУБЛИКИ К ПРЕЗИДЕНТСКОМУ
ПРАВЛЕНИЮ.....155

Богданова Е.Е.
ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГЕНЕТИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ В ГРАЖДАНСКОМ
СУДОПРОИЗВОДСТВЕ.....162

Муханова А.Т., Айтмуханова Д.У., Ердешова Ж.И., Рыскулбекова Б.Р.
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ВОССТАНОВЛЕНИЯ УЩЕРБА ИМУЩЕСТВА, ПРИЧИНЕННОГО
ДОРОЖНО – ТРАНСПОРТНЫМИ ПРОИСШЕСТВИЯМИ.....168

Нестеров А.Ю.
СИСТЕМАТИЗАЦИЯ И ОБОСНОВАНИЕ ОСНОВНЫХ ПРАВ И СВОБОД
НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ОСУЖДЕННЫХ: УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ.....177

Токтомбаева А.Ж., Токтобаев Б.Т., Карабалаева С.Б.
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ИНСТИТУТА СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ.....185

ПОЛИТОЛОГИЯ

Медведь В.А.
МИГРАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА РОССИИ И КИТАЯ: ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ И СФЕРЫ
ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ.....191

Мчедлова Е.М.
ВЛИЯНИЕ КРИЗИСА НА РАЗВИТИЕ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ПРОЦЕССОВ И ЦЕННОСТЕЙ.....199

Тажикенова С.К., Тажбенова Г.Д., Мельдебекоева А.Д., Булакбай Ж.М., Соловьева И.А.
ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
БЮДЖЕТНЫХ СРЕДСТВ НА РАЗВИТИЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ.....205

ПЕДАГОГИКА

- Ашилова М.С., Бегалинов А.С., Бегалинова К.К.**
ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА САМОЧУВСТВИЕ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ
В КАЗАХСТАН.....214
- Завыдивская Н.Н., Рымар О.В., Ханикянц О.В., Маланчук Г.Г., Соловей А.В.**
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ.....222
- Сартов У.К., Есымханова З.К., Бельгибаева А.С., Абдрахманова А.У., Сайымова М.Д.**
НА ПУТИ СОЗДАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ
В СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ.....230
- Сейсекеева Н.Б., Исмаил Уэдраого, Рахметуллина М., Досмагамбетова Ж., Бисенбаева Ж.Н.**
ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ,
ИЗУЧАЮЩИХ ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК.....236

ИСТОРИЯ

- Аралбаева Р.К., Нурбосынова Л.С.**
АНТРОПОЦЕНТРИЗМ КАК ОСНОВА КАЗАХСКОЙ СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОЙ
МЫСЛИ.....243
- Шашаев Э.К., Мрзабаева Р.Ж., Сүлеймен С.**
ОБЩЕСТВО ИЗУЧЕНИЯ КАЗАХСТАНА: ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....250
- Федосеев Р.В., Богатырев Э.Д., Марискин О.И.**
ОСНОВНЫЕ МОДЕЛИ ДВОРЯНСКОГО ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННОГО
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА (ПО МАТЕРИАЛАМ
СРЕДНЕГО ПОВОЛЖЬЯ).....257

ФИЛОЛОГИЯ

- Алтыбаева С.М., Импости Г.Е.**
ФИЛОСОФИЯ СОВРЕМЕННОГО ТЕКСТА: ОСОБЕННОСТИ НАРРАТИВНОЙ СТРУКТУРЫ....265
- Муфтахутдинова Д.Ш., Батырхан Б.Ш.**
КАЗАХСКО - ТАТАРСКИЕ СВЯЗИ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
В НАЧАЛЕ XX ВЕКА.....271
- Нурмолдаев С.Т., Саркулова Г.С., Досжан Р.К., Сомжурек Б.Ж., Аимбетова У.У.**
ПОНЯТИЕ КУЛЬТУРЫ В ЛИНГВОКУЛЬТУРНОМ АСПЕКТЕ.....277

ДОСТИЖЕНИЯ АКАДЕМИКОВ НАН РК

- Абсаттаров Р.**
КОРИФЕЙ ФИЛОСОФСКОЙ НАУКИ.....285
- Амирова Г.**
ПОДАРОК УЧЕНОГО ЮБИЛЕЮ РОДИНЫ.....287

CONTENTS

ECONOMICS

Adilbek Torebek PUBLIC RELATIONS AS A PART MARKETING COMMUNICATIONS.....	6
Batyrbekova M.B. INCREASE IN INVESTMENT BENEFITS FROM THE USE OF A DECENTRALIZED ERP SYSTEM IN THE FIELD OF COMMERCIAL REAL ESTATE MANAGEMENT.....	12
Yesakhmetova L., Mizanbekova S., Aitmukhanbetova D. PRIORITIES OF STATE REGULATION AND PRICING STRATEGY OF THE AGRICULTURAL SECTOR.....	21
Zhagyparova A.O., Bekbolsynova A., Orozonoa A.A., Bulakbay Zh.M., Serikova M.A. DIGITAL CURRENCY OF THE CENTRAL BANK: RISKS AND WAYS OF GLOBALIZATION.....	28
Zhussupova A.K., Utibayeva G.B., Utibayev B.S., Ahmetova D.T., Zenchenko S.V. INTERCONNECTION OF MACROECONOMIC INDICATORS AND PARAMETERS OF THE THREE-YEAR REPUBLICAN BUDGET.....	39
Kamerova A.A., Shamuratva N.B. , Kozhabekov S.S., Kurmangazina S.K., Mukanova A.B. DEVELOPMENT OF AN ACCOUNTING SYSTEM BASED ON THE DETERMINATION OF THE COST OF PRODUCTION (WORK, SERVICES) IN ACCORDANCE WITHIFRS.....	48
Kokenova A.E., Sabyrova M.E. , Balabekova D.B., Lutfullayeva R.A., Tuleyeva A.Z. UPDATING AND DEVELOPING AN ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR THE EFFECTIVE DEVELOPMENT OF REGIONAL TOURISM.....	55
Momynova B.K. USE OF ECONOMIC AND SOCIO-POLITICAL WORDS IN THE NEWS PAPER "KAZAKH" (1913-1918).....	64
Novikova O.F., Azmuk N.A., Pankova O.V. THREATS OF LABOUR POTENTIAL LOSS IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF ECONOMY DIGITALIZATION.....	73
Nurgaliyeva A., Kenzhetayeva G., Shafeyeva L., Akhmetova D., Beisembina A. "ELECTRONIC GOVERNMENT" IN THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM.....	82
Nuruly Ye., Sansyzbayeva G.N., Aktymbayeva A.S., Sapiyeva A.Zh., Assipova Zh.M. IS GENDER INEQUALITY A FACTOR IN FEMALE'S BRAIN DRAIN? POSSIBLE MEASURES OF PUBLIC REGULATION.....	90
Ramazanov A., Abdrash A., Chitanova S. INDUSTRY CLUSTER ECONOMY (ON THE EXAMPLE OF TOURISM).....	100
Rakhmonov A.Kh. IMPACT OF REMITTANCES OF LABOR MIGRANTS FROM OECD COUNTRIES ON JOB CREATION IN TAJIKISTAN.....	108
Ryazantsev S.V., Ruban L.S. DILEMMA: GLOBALISM OR SOVEREIGNISM. THEIR DISTINCTION IN TERMINOLOGY AND ANALITICAL DISCUSSION.....	120

Patashkova E., Niyazbekova Sh., Margatskaya G., Bulakbay Zh. THE ROLE OF FINANCIAL INNOVATION AND FINANCIAL TECHNOLOGIES IN THE EMERGING DIGITAL TRANSFORMATION CONDITIONS.....	129
--	-----

Tymchenko O., Polishchuk Y., Tsiupa O., Sushkova O., Osadchy I. E-TAX DEBT MANAGEMENT BASED ON RISK ASSESSMENT AND TAX DEBTORS SEGMENTATION.....	136
---	-----

LAW

Antonyan E.A., Atagimova E.I. DETERMINANTS OF PERSONALITY DEVELOPMENT: INTRAUTERINE (PRENATAL) PERIOD. ON THE QUESTION OF THE INFLUENCE OF THE PERINATAL PERIOD ON THE MENTAL DEVELOPMENT OF THE INDIVIDUAL.....	146
--	-----

Arabaev R., Berenalieva A., Mazhitov B. MODERN KYRGYZSTAN: FROM PARLIAMENTARY REPUBLIC TO PRESIDENTIAL GOVERNMENT.....	155
---	-----

Bogdanova E.E. PROBLEMS OF THE USE OF GENETIC INFORMATION IN CIVIL PROCEEDINGS*.....	162
--	-----

Mukhanova A.T., Aitmukhanova D.U., Yerdeshova Zh.I., Ryskulbekova B.R. CURRENT ISSUES OF RESTORATION OF PROPERTY DAMAGE CAUSED BY ROAD ACCIDENTS.....	168
--	-----

Nesterov A.Yu. SYSTEMATIZATION AND SUBSTANTIATION OF THE FUNDAMENTAL RIGHTS AND FREEDOMS OF JUVENILE CONVICTS: THE PENAL ASPECT.....	177
---	-----

Toktombaeva A.Zh., Toktobaev B.T., Karabalaeva S.B. THEORETICAL LEGAL RESEARCH OF INSTITUTE OF JUDICIAL AUTHORITY.....	185
--	-----

POLITICAL SCIENCE

Medved V.A. MIGRATION POLICY OF RUSSIA AND CHINA: MAIN DIRECTIONS AND SPHERES OF INTERACTION.....	191
--	-----

Mchedlova E.M. THE IMPACT OF THE CRISIS ON THE DEVELOPMENT OF SOCIO-CULTURAL PROCESSES AND VALUES.....	199
---	-----

Tazhikenova S.K., Tazhbenova G., Meldebekova A.D., Bulakbay Zh.M., Solovyova I.A. FEATURES OF ASSESSMENT OF EFFICIENCY OF USE OF BUDGET FUNDS ON THE DEVELOPMENT OF HEALTHCARE IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION.....	205
--	-----

PEDAGOGY

Ashilova M.S., Begalinov A.S., Begalinova K.K. IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE WELL-BEING OF STUDENT YOUTH IN KAZAKHSTAN.....	214
---	-----

Zavydivska N.N., Rymar O.V., Khanikiants O.V., Malanchuk H.H., Solovey A.V. USING GAME TECHNOLOGIES ON THE LESSONS OF PHYSICAL CULTURE OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN.....	222
--	-----

Sartov U.K., Yessymkhanova Z.K., Belgibaeva A.S., Abdrachmanova A.U., Saiymova M.D.
TOWARDS THE CREATION OF INNOVATIVE LEARNING TECHNOLOGIES
IN THE MODERN ECONOMY.....230

Seisekeyeva N.B., Ismael Ouedraogo, Rakhmetullina M., Dosmagambetova J., Bissenbayeva Zh.N.
FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS STUDYING FRENCH.....236

HISTORY

Aralbayeva R.K., Nurbossynova L.S.
ANTHROPOCENTRISM AS THE BASIS OF KAZAKH SOCIAL PHILOSOPHICAL IDEA.....243

Shashaev A.K., Mrzabayeva R.Zh., Suleimen S.
SOCIETY FOR THE STUDY OF KAZAKHSTAN: HISTORY OF ITS FORMATION AND
ACTIVITY.....250

Fedoseev R.V., Bogatyrev E.D., Mariskin O.I.
BASIC MODELS OF THE NOBILITY COMMERCIAL AND INDUSTRIAL ENTREPRENEURSHIP IN
THE SECOND HALF OF THE XIX CENTURY (ACCORDING TO THE MIDDLE VOLGA REGION
DATA).....257

PHILOLOGY

Altybayeva S.M., Imposti G.E.
PHILOSOPHY OF THE MODERN TEXT: THE FEATURES OF THE NARRATIVE STRUCTURE.....265

Muftakhutdinova D., Batyrkhan B.
KAZAKH - TATAR RELATIONS IN THE FIELD OF LITERARY EDUCATION IN THE BEGINNING
OF THE XX CENTURY.....271

Nurmoldayev S.T., Sarkulova G.S., Doszhan R.K., Somzhurek B.Zh., Aimbetova U.U.
THE CONCEPT OF CULTURE IN THE LINGUO-CULTURAL ASPECT.....277

ACHIEVEMENTS OF ACADEMICIANS OF NAS RK

Absattarov R.
THE CORYPHEE OF THE PHILOSOPHICAL SCIENCE.....285

Amirova G. THE
SCIENTIST'S GIFT TO THE ANNIVERSARY OF THE MOTHERLAND.....287

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Редакторы: *М.С. Ахметова, А. Ботанқызы, Д.С. Аленов, Р.Ж. Мрзабаева*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 15.10.2021.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

8,5 п.л. Тираж 300. Заказ 5.